

Széchenyi István

A magyar történelemről szóló sorozatom két utolsó hőse Széchenyi István és Kossuth Lajos. Bár a forradalom kapcsán súlyos ellentét támadt köztük, Kossuth fejet hajtott Széchenyi országépítő munkája előtt, és kimondta a jelzőt, amely azóta összeforrt Széchenyi nevével: a legnagyobb magyar.

● A kisdud makkból, ha meg nem romlott, idővel termő tölgyfa lesz, csak senki el ne gázolja

Az ország egyik leggazdagabb és legtekintélyesebb családjának sarja Bécsben született 1791-ben. Édesapjától, gróf Széchenyi Ferencről nemcsak a nagycenki kastélyt és hatalmas birtokrészt kapott, hanem alapos, magyar szellemű neveltetést és a nemzetszolgálat feladatát is. Apja alapította a Magyar Nemzeti Múzeumot, és amikor Napóleon ellen újoncokat toboroztak, bár családonként csak egyet volt kötelező, mindhárom fiát hadba küldte. István 18 évesen már főhadnagy, és a győri vereség szégyenét egyéni hőstettel enyhíti: csónakon végigvez a Dunán, hogy kikerülve a franciákat hírt vigyen tábornokának.

Bátor és tehetséges hadvezér, művelt és eszes diplomata volt. Tizenhét évnyi katonáskodása alatt csatáren és tárgyalóasztalnál egyaránt sok győzelmet szerzett a császárnak, melyekért főkapitányi rangot és egy sereg kitüntetését kapott.

Széchenyi szülei és nagycenki kastélya

EGYSZER... LESZ EGYSZER... VOLT EGYSZER.

Sokat utazott katonaként és magánemberként is. Bejárva a francia, olasz, angol, görög, török városokat, mindenhol az érdekelte, miben nagy az illető ország: irodalom, művészet, építészet, gazdaság. Gyűjtött és tanult, majd hazatérve Magyarországot és Erdélyt is beutazta. Az itthoni szegénység, elmaradottság láttán erősödött meg szándéka: felemelni saját hazáját.

● Magyarország nem volt, hanem lesz

Semmi sem emelheti fel anyaföldünket, csak agyvelőnk s kezeink. Legyünk igaz hazafiak, nem annyira szájjal, mint vállal.

Az első pesti lóverseny és díjai, két aranyozott ezüst serleg

Erdélyi útja során kötött barátságot báró Wesselényi Miklóssal, aki társa lett a reformok megvalósításában. Első közös tervük a modern lótenyésztés és a lóversenyek meghonosítása volt. Ennek érdekében Angliába utaztak, majd Bécsben igyekeztek pártfogókat találni. Külföldön jártukban figyelmük kiterjedt minden olyan vívmányra, ami Magyarországot gazdagabbá, boldogabbá tehetné: folyószabályozás, selyemhernyó-tenyésztés.

Az újítást, jobbítást Széchenyi saját birtokainak rendezésével és nemesi társaságának felvilágosításával kezdte. Ez utóbbi ment nehezebben.

Mi a haszna a folyók szabályozásának? Milyen fát kell ültetni a selyemhernyók számára?

Barátja, Felsőbüki Nagy Pál az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen keményen vádolta a főurakat, akik a nemzet sorsával mit sem törődnek, vagyonukat külföldön tékozzolják el, az idegen nyelveket és szokásokat a magyarnál többre becsülik. Kérte hozzájárulásukat az akadémia felállításához. A főnemesek pirultak, de hallgattak. Ekkor felállt Széchenyi, és felajánlotta birtokainak egy évi jövedelmét, azaz 60 000 ezüstforintot. Példája nyomán még aznap összegyűlt negyedmillió forint a magyar nyelvet ápoló tudós társaság, az akadémia javára.

Széchenyi, a Magyar Tudományos Akadémia alapítója

Széchenyi hírét, a lángész csodáit ragyogja minden távol és közel

Ha nincs Hunnia határai közt hazánk, egyebütt e földön többé sehol sincs.

Széchenyi egymaga többet tett azért, hogy hazát teremtsen „Hunnia határai közt”, mint összes kortársa együtvéve. Nagyszabású terveinek megvalósításáért egész lényével küzdött, lázasan dolgozott, nem sajnálta vagyonát, idejét, egészségét. Minden hajnalban fél négykor kelt, katonai rangjáról is lemondott, hogy döntései függetlenek és szabadok lehessenek.

Nem álmodozott és nem szónokolt, hanem mindent bölcsen megtervezett, és kitartó munkával meg is valósított. De bármilyen nagy volt vagyona és tekintélye, szüksége volt a nemeség támogatására is.

Gróf Székényi István

Sorold fel Budapest Duna-hídjait.

Széchenyi és Crescence a Nemzeti Kaszinóban

Legnagyobb ellenállásba a Lánchíd építése ütközött, mert a nemesek előjogait sértette, hogy az átkelésért nekik is fizetniük kellett. De ez csak a kezdet volt, hiszen Széchenyi merész társadalmi reformjai között szerepelt a nemeség megadóztatása, a törvény előtti egyenlőség, a közoktatás, a magyar nyelvű törvénykezés.

Hogy osztályát a nemes célok mellé állítsa, létrehozta az úri társaság beszélgető és szórakozóhelyét, a Nemzeti Kaszinót, Hitel, Világ, Stádium és Hunnia címen négy kitűnő könyvet, a magyar lótenyésztés, nevelés, illetve színjátszás ügyében röpiratokat írt.

Máig ható megvalósítása a Lánchíd, a Tisza és a Duna szabályozása, a Vaskapu-szoros hajózhatóvá tétele, a dunai, tiszai, balatoni gőzhajózás, az első magyar gőzmalom beindítása, az első magyar vasút megépítése. Sokat tett azért, hogy Pest és Buda egyesítésével és kiépítésével megszülessen a világszép magyar főváros.

● Értünk hevült, miattunk megszakadt szív

Széchenyi szíve hazájáért „hevült” – és egy asszonyért. 1824-ben ismerte meg Seilern Crescence osztrák grófnőt, Zichy Károly gróf feleségét. Erkölcsi tisztaságra és lelkierejére vall, hogy 12 évet várt, míg feleségül vehette megözvegyült szerelmét. Három gyermekük született. Crescence az országépítésben méltó társa, a betegségben hű támasza volt.

Széchenyi a békés változások híve volt. Heves vitákat folytatott Kossuth Lajossal, mert félt, hogy a forradalom lerombolja mindazt, amit épített, és pusztulásba sodorja Magyarországot. 1848 tavaszán az események Kossuthot igazolták, és emelték vezérré. A március 23-án megalakult forradalmi kormány Széchenyit közlekedési miniszterré nevezte ki. Elfogadja a feladatot, de a Habsburg hatalommal szembeni küzdelmet továbbra is esélytelennek látja. A nemzethalál rémképe lebeg előtte. Nemcsak Kossuthot, önmagát is hibáztatja.

**Te kinek az útját járnád:
a Kossuthét vagy
a Széchenyiét?**

Idegei nem bírják sokáig az önmarcangoló félelmet: szeptemberben elmegyógyintézetbe szállítják. Soha többé nem látta hazáját. 12 évet élt intézetben, a Bécs melletti Döblingben. Itt is a magyar hazafiak szellemi vezére maradt, levelezett, tárgyalt, politikai munkákat írt.

Az 1859-ben Londonban megjelent könyve maró gúnnyal leplezte le a magyargyűlölő osztrák belügyminisztert, Bachot. A könyv hozzájárult a Bach-rendszer bukásához, de Széchenyi tragikus halálához is. A bécsi rendőrség megfenyegette, feldúlta szobáját, elkobozta írásait. 1860. április 8-i tragikus halálát öngyilkosságnak állították be, de minden jel szerint az osztrák titkosrendőrök ölték meg.

Másfél évszázad múlt el azóta, és Széchenyi István még mindig a legnagyobb magyarként él a nemzet szívében. Nem emlék ő, hanem eszme, a közösségért áldozott élet eszméje, amelyre feltekinthetünk, amelyhez mérhetjük céljainkat és eredményeinket.

Zsigmond Emese

Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múl;
Hanem lerázzván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul,
(Arany János)

- **Márciusi megfajtások:** A császár azért törődött az árvákkal, hogy hű alattvalókká neveltesse őket. Zrínyi Péter leánya Zrínyi Ilona, unokája pedig II. Rákóczi Ferenc volt. Nemcsak tollammal (írásaimmal) szerzek hírnevet, hanem félelmetes kardommal is. Míg élek, harcolok a török haddal, és boldogan nyugszom majd hazám földjében. I. István királyunk trónjának egyetlen örökösét, Imre herceget is állítólag vadkan ölte meg.
- **Nyertések:** Fejér Ákos, Zabola; a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola IV. A osztálya; a marosvécsi III. B osztály.

